

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XIII. Italiam repetit, cunctosque Italiæ Dynastas necessitudine
coniunctos salutatum adit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

CAPVT XIII.

*Italiam repetit , cunctosque Italiae Dyna-
stas necessitudine coniunctos salu-
tatum adit .*

Oluebatur aënis a Virginis par-
tu MDLXXXIV , cum Ferdi-
nandus Gonzaga , ita dome-
sticis eius rationibus postulan-
tibus, Italiam repetere coactus
est . Quare , petitâ a Catholi-
cis Regibus , factâque abeundi copiâ , ad iter
unâ cum coniuge, ac liberis aggreditur . Viâ
comitem sese addidit Franciscus Gonzaga sum-
mus Franciscani Ordinis Præses, qui sui mune-
ris officium exequutus, nactusque occasionem
Io: Andreae de Auriâ Hispanicæ Classis Præfe-
cti, Italiam versùs primo quoque tempore solu-
turi , eòdem remeare unâ cum Ferdinando ,
ac liberis eâ classe deportandis statuit . Incre-
dibile memoratu est , quantâ sit Aloysius vo-
luptate perfusus , cum intellexit tanti viri, lon-
go illo itinere , sese iucundissimam consuetudi-
nem habiturum : erat enim optimus ille senex
ad Aloysij ingenium mirificè comparatus , ut
qui

Fr. Gonzaga Sanctitas,

qui moribus eam vitæ sanctimoniam exprimeret, quam S. Adolescens voto sibi fingere consueverat: eandemque virtutem tum maximè Franciscus explicuit, cum Mantuanæ Ecclesiæ præfectus tam præclara pietatis exempla edidit, ut bonorum omnium iudicio cum magnis veterum Episcoporum nominibus conferendus censeretur.

Aloysij cū Fr. Salutaria colloquia.

Ergo unà omnibus iter ingressis, Aloysius ita assiduus cum Francisco Præsidente erat, cuiusque familiaritate oblectabatur, ut diurnas horas a reliquis occupationibus vacuas cum eo colloquendo falleret: quâ ex re, plurima navigationis incommoda ac maris pericula, dum mente aliò intentâ declinat, nulla ei propemodum visa sunt. Sermonis inter illos initium varium erat, exitus unum duntaxat Numen, quod unicè uterque spectabant, etiam cum aliò digrederentur.

Eodem anno secundâ navigatione ad oras Italicas appulsi, portum feliciter tenuere: nec diù distulit Aloysius Parentem datæ in Hispaniâ fidei commonere: at ille novas semper moræ causas commentus, ut rem quàm longissimè protraheret, negavit se antea missionem daturum, quàm cunctos Italiæ Dynastas necessitudine iunctos ab se salutatum proficisceretur.

Id

Id omnino sese omittere non posse, ne deserti officij reus in magnorum Principum offensio-
 necurreret: verum eâ specie consilium tegebât
 avocandi a proposito adolescentis. Spes enim
 illi erat, Aloysium liberalium hospitiorem il-
 lecebris irretitum, vitam illam, quam veluti
 seruam in domo paternâ fastidiret, eâ liberta-
 te donatam, delicijsque omnibus affluentem,
 cupidiùs amplexurum, nec facile deinde ad re-
 ligiosa claustra, tanquam ad perpetuum carce-
 rem damnaturum. Quidquid id foret, paruit
 Adolescens, adiunctoque Rodulpho sibi comi-
 te, magnâ seruorum copiâ stipatus uniuersos
 Italiæ Principes, quibus cum Patre necessitudo
 erat, officiose salutatum adijt. Dedit autem
 in hoc itinere, quam levis apud eum ponderis
 esset aura popularis, & quàm exiguam fortunæ
 mendacijs fidem adhiberet, plurima, eademque
 maxima documenta.

Pater Aloy-
 sium liberta-
 ris illece-
 bra a pro-
 posito a-
 vertere stu-
 det.

Quo in genere illud primùm ad memoriam
 insigne, quod cum Rodulphus niudâ ac pre-
 tiosâ veste amictus incederet, cuiusmodi in eum
 finem fieri mandauerat Pater; Aloysius, quem
 pudebat ex tam vilibus æstimari; simplici ve-
 stitu ex tenui panno, cui vulgo saietæ nomen
 pulloque indutus cunctas illas salutationes obi-
 bat. Nec illi cæteroqui deerant velles auro un-
 digue

Mira cul-
 tus negli-
 gentia.

dique coopertæ, phrygioque opere picturatæ, quas cum aliquando in Hispaniâ usurpasset, ut Parentum voluntati obsecundaret; nunquam deinde adduci potuit, ut vel semel in Italiâ indueret, sed ad arctæ tenebras damnatas tinearum pabulum fecit. Fuit autem perpetuò a vestium nitore, atque elegantiâ, improbi præfertim, ac præfulgentis coloris, quàm maximè alienus: atque universim in corporis cultu eximiè incuriosus, ut qui curas omnes animo excolendo dicasset. Quare sæpè usitueniebat, ut femoralia tam attrita gestaret, ut cutim alicubi nudam proderet: & licèt, ne illa cultus negligentia, rerumque inanium despectus vulgaretur, pallio eam obuelare studeret; tamen quia aliquando domesticos gradus scandens lapsam e manibus Virgineam coronam inclinatus legere debuit; diductæ illicò scissurarum rimæ obseruanti Moderatori patuere: quo tempore graviter illum increpuit Moderator, quòd suum, suæque familiæ nomen ijs sordibus fædaret: nihilque cunctatus nova femoralia afferri iussa, ei, ut properè indueret, mandavit. Ille ne res ad paternas aures manaret, dicto audiens, ac nihil mutire ausus, ea sibi statim induxit.

Porro dum iter haberet vel voce vel mente
Deum

Deum alloqui, eoque veluti iucundissimo comite viæ molestiam redimere solitus erat: neque, ut ab itinere fessus fractusque esset, consueta ieiunia aut vespertinas preces omisit unquam: sed ubi in hospitium venisset, continuo ad interiora domus secedens, ibi aëti in Crucē Domini simulacrum aliquod, seu pictam imaginem, si qua esset, oculis peruestigabat: & siquidem nusquam appareret, atramento, vel, si id etiam aberat, prunâ extinctâ Crucis effigiem in chartâ adumbrabat: mox coram illâ procumbens unam aut alteram horam precibus operam dabat. Siquando in oppidum aliquod adueniret, ubi Societatis Collegium esset, officiosis principum virorum salutationibus perfunctus rectâ festinabat ad Patres, quos tamen antequam conueniret, templum ingressus positus genibus Dominum consalutabat, ne alienas ædes illarum Domino minimè salutato rusticus ingrederetur: mox nostros inuisens cum ijs colloquendo quidquid otij suppeteret, libentissimo animo dabat.

Dum in eo Italiæ subalpinæ tractu, qui Ducis Allobrogum paret, versaretur, duo quæ memorentur, apprimè digna, euenerunt. Alterum est, quòd cum Augustæ Taurinorum esset (quòd venerat ut paternis verbis Ducis salutem

Ieiunia & preces in itinere nūquam omisit.

In hospitium veniens unam aut alteram horam precibus dabat.

Dum in Collegia Soc. venit, semper ante Templū ingreditur.

Impuden-
tem Senē
magna li-
berrate pa-
sana incre-
pat .

tem nunciaret) apud Hieronymum Roborem propinquum suum, quem constat in sacrum Purpuratorum Collegium postea cooptatum, fortē accidit ut complures generis amplitudine honestissimi adolescentes ad eum officij causā conuenirent: Erat verò & senex inter illos, cui septuagesimus & supra premebatur annus, homo æquevæ & grandis pro vetustate malitiæ: Is cum sermones quosdam corruptæ mentis putredinem olentes interserere cœpisset, Aloysius indignè ferens, propriæ alienæque salutis æstu percitus, Ecquid, inquit, te pudet tam provectæ ætatis hominem lectissimos honeste adolescentulos tam pestilentibus verbis corrumpere, & qui alijs ad honestatem præire deberes exemplo, faciem ad libidinem præfers, eoque teneram adolescentium ætatem impellis, quò suâ sponte plus nimio incumbit. Audisti ne unquam D. Pauli etiam: *Corrumpunt bonos mores colloquia prava?* His dictis libello, quem fortē gestabat, aperto, aliò intentionem avocare, quâ senex indignus esset, simulavit: atque ut etiam gravius se commotum ostenderet, inde se brevi proripuit: Itaque impudenti seni eâ obiurgatione revocatus pudor, ingenuis adolescentibus custoditus.

Alterum est, quod cum Hercules Tanus eius
Aun-

Auunculus certis authoribus didicisset, Aloysium Augustam Taurinorum attingisse; statim in eam urbem salutandi, visendique causâ concessit, eumque peramanter complexus, magno studio rogavit, ut Cherium, quò ad id usque tempus venerat nunquam, secum unâ cum germano fratre ire vellet: ita enim propinquorum omnium eos de facie nosse atque alloqui cupientium vota impleret. Placuit Aloysio morem gerere, atque officii munus cum Duce Allobrogum exequutus, sese in viam Cheriura versùs dedit, auunculo ac fratre comitantibus. Eò cum venissent summâ cum gratulatione, & lætitiâ omnium excipiuntur: mox lauto epulo recreatis saltatio gestientium animorum indicium de more instruitur: quod præsentens Aloysius initio occultam fugam meditari cæpit: deinde apertè significavit, sese ab huiuscemodii nugis animum gerere quàm maximè alienum, proinde, dum ceteri saltarent, libentiùs aliò concessurum. At cum instarent permulti, eam celebritatem eius unius honestandi causâ potissimùm comparatam; gratiam se agere dixit, habiturumque maiorem, si ut sibi suoque animo morem gereret, permetteretur: verùm importunè sollicitantibus tandem sese interfuturum spondit, eâ tamen lege uti spectator adesset,

set,

Ad saltan-
dum a fæ-
mina inui-
tatus fugit

set, non actor. Vix cœnaculum ingressus, ubi lectissimus virorum, ac fœminarum chorus præstolabatur, assederat; cum subito nobilis fœmina de sellâ confurgens in eum rectâ fertur, atque ad saltandum porrectâ dexterâ inuitat. Ille consueta Diaboli per mulierem inuitamenta interpretatus, euestigio sede relictâ, nulloque verbo astantibus factô, sese ab eâ coronâ proripuit, secessitque in angulum domus remotissimum, minimèque obuium, nec amplius deinde sese cœtui reddidit. Et licet eum post aliquod interuallum Hercules auunculus e cœtu egressus diù vestigasset, ut de factô amicè conquereretur; inuenire nequaquam potuit. Verùm cum eidem alia agenti famulorum seposita domicilia penetrare contigisset, visus est inter lectulum ac parietem positis humi genibus Numini supplicare: Ad quem aspectum cum Hercules suspensus hæreret, illud in mentem venit, eum qui humana omnia usque adeo supergressus despiciat, dignum esse quem reliqui veluti supra humana euectum suspiciant, nec damnare ausint, cuius facta a suâ cognitione & iudicio exempta vident. Quamobrem reprehensionem, quam Aloysio destinaverat, in se ipse conuertens, eo relictô tacitus, ac venerabundus abscessit.

CA.